

laatste dienen ten nadeele van het belang der ziekenverzorging. Maar den specialisten die de Maatschappij verlaten hebben, omdat deze niet vrijwillig afstand wilde doen van deze taak, die haar niet meer kon en mocht opgedragen worden, mag daarom niet het verwijt gemaakt worden, dat zij aldus handelden, omdat hun eigen stoffelijke belangen door die Maatschappij niet spoedig genoeg werden verzekerd. Al liepen deze belangen ten deele evenwijdig met die van de ziekenverzorging, toch is deze motiveering ongegrond. Dit kan o.a. blijken uit de volgende feiten: De meeste specialisten, die voor het lidmaatschap der Maatschappij bedankten (waaronder ondergeteekende), hadden daarbij persoonlijk geen enkel voordeel, doch brachten dit persoonlijke offer in het algemeen belang. Velen van hen hebben met fondspraktijk niets te maken, doch sloten zich aan om het beginsel. Juist de specialisten, die *niet* medegingen (die uit de kleine plaatsen), deden dit, volgens hun eigen verklaring, omdat hun stoffelijke belangen door uittreding zoodanig geschaad zouden worden, dat zij niet daartoe konden besluiten.

Dus omdat de ziekenverzorging eischt, dat het vakbelang: bevordering van het geneeskundig specialisme, door de specialisten zelfstandig ter hand worde genomen en niet opgedragen blijve aan de Maatschappij, en scheiding van vakbelangen niet wel mogelijk is, moeten de vakbelangen uit de Maatschappij, afgescheiden van andere daarvoor sprekende argumenten. Eerst daarna kunnen *alle* geneeskundigen weer lid dier Maatschappij worden en kan deze zich, naast haar wetenschappelijke taak, desnoods ook blijven wijden aan de algemeene belangen van den geneeskundigen stand in zijn geheel.

's-Gravenhage, 19 Februari 1919.

F. HIJMANS.

DE VOEDINGSTOESTAND DER ROTTERDAMSCHEN SCHOOLKINDEREN.

Collega VON ZIEGENWEIDT meent ondervoeding te hebben aangetoond en grondt zijn meening daarop, dat de uitkomst der formule SCHUCKINK KOOL grooter was in 1914 dan in 1917, wanneer hij de waarden bepaalde voor dezelfde kinderep. Hij heeft dus waarschijnlijk de kinderen van 6 - 9 jaren in 1914 vergeleken met degenen, die in 1917 de school bezochten en toen 9--12 jaren oud waren.

Is de formule SCHUCKINK KOOL wel zoo zonder schommelingen, dat de 6--9-jarigen dezelfde uitkomst geven als de 9--12-jarigen? VON ZIEGENWEIDT kan dat gemakkelijk uit zijn materiaal nagaan door de uitkomsten der formule voor de 6--9-jarigen en de 9--12-jarigen, beide in 1917 of 1918 bepaald, met elkaar te vergelijken. Krijgt hij zodoende eenzelfde uitkomst, dan pleit dat voor de juistheid van zijn slotsom.

Aangezien de eerste strekkingsperiode van STRATZ op ongeveer 7-jarigen leeftijd geschiedt, verwacht ik voor de kinderen beneden het 7de jaar een hogere uitkomst voor $\frac{G}{L} - t$ dan voor de ouderen. Ik veronderstel derhalve, dat de lagere uitkomst in 1917 bij de Rotterdamsche schoolkinderen, vergeleken met dezelfde in 1914, een normaal verschijnsel is.

Gaarne hoor ik het oordeel van VON ZIEGENWEIDT, zoo mogelijk aangevuld met de door mij gevraagde gegevens.

Zaandam, 12 Februari 1919.

C. J. VAN DER LOO.

DE ZIEKTEWET EN DE DOKTERSFONDSEN.

Eindelijk zijn wij nu, na het schrijven der C. O. van 4 Febr. in n°. 7 van dit *Tijdschrift*, weer op den rechten weg; waarvan de C. O. leelijk was afgeweken, toen zij vóór eenige maanden alarm ging blazen naar aanleiding van de spoedig op komst zijnde ziektewet. Ik heb toen getracht om de C. O. terstond weer in het goede spoor te helpen, door te vragen of zij zich niet had herinnerd, dat wijlen minister TALMA de doktersfondsen niet tot de ziekenfondsen in den zin der wet rekende; maar zij heeft daarop een antwoord gegeven, waaruit bleek, dat zij wilde volharden op dezen blijkbaar opzettelijk gekozen zijweg. Door den nood gedrongen is de C. O. door twee ministerieele verklaringen thans den goeden weg weer opgeduwd, al blijkt uit de

woorden op bldz. 506: „afgescheiden van ministerieele opvattingen”, dat zij niet dankbaar gestemd is tegen degenen, die haar van het dwaalspoor terugleidden. Nu de C. O. de voordeelen opsomt, die er voor ons, dokters-fondshouderde artsen, gelegen zijn in aansluiting aan een afdeulingsziekenfonds, wil ik haar gaarne steunen. Ook ik ben van meening, dat overal, waar een groot gedeelte der leden van een doktersfonds arbeiders zijn, die, bij invoering van een ziekewet, zich voor uitkeering van ziekengeld (en misschien ook voor geneeskundige behandeling, want hiervan is toch sprake bij de toegezegde wijziging van de wet TALMA) zullen *moeten* verzekeren, deze artsen verstandig doen zich met hun kuddeke veilig onder de vleugelen van een afdeulingsziekenfonds te bergen. Op het werkelijke platteland, waar kleine neringdoenden, gepensioneerden, ook bedeeden voor wie de premie door kerkelijke armbesturen wordt betaald, vrouwelijke dienstboden een groot deel der leden van een doktersfonds uitmaken (ik weet niet goed of de wet TALMA de vrouwelijke dienstboden ook verzekeringplichtig heeft gemaakt), is dit niet zoo noodzakelijk, te meer daar het niet zeker is, dat ook *de gezinnen* der verzekeringplichtige arbeiders tot de ziekenfondsen, welke de ziekenkassen waarschijnlijk hier en daar zullen oprichten, moeten of kunnen toetreden.

De C. O. moet niet vergeten, dat, ofschoon een harer plichten is het bevorderen van het oprichten van afdeulingsziekenfondsen, de doktersfondsen de allerbeste ziekenfondsen zijn, o. a. omdat de verhouding tusschen verzekerde en dokter geheel dezelfde is als die tusschen den dokter en zijn particuliere patiënten. Al is het lid van een doktersfonds niet *verzekerd* voor specialistische hulp, wanneer deze laatste noodig is, dan *krijgt* dat lid deze hulp even goed als een lid van een afdeulingsziekenfonds — en zij loopen ook niet zonder bril of breukband als zij dezen behoeven. Zoodra echter *anderen* zich gaan bemoeien met onze fondsleden, in dit geval bedoel ik de ziekewet, zeer zeker voel ik mij dan ook het veiligst bij onze Maatschappij. Met belangstelling en vertrouwen zie ik dan ook de door de C. O. beloofde ontwerpcontracten tegemoet.

Loenen aan de Vecht, 17 Februari 1919.

L. L. POSTHUMA.

VERGIFTIGING DOOR EEN HOMOEOPATHISCH GENEESMIDDEL?

I.

Collega B. D. DE HAAS deelt thans mede, dat de homoeopathische artsen nog altijd teren op de onderzoekingen van HAHNEMANN over Rhus toxicodendron. Dit is niet zoo. Ik haalde HAHNEMANN alleen aan wegens den ouderdom dier proeven voor onze nieuwere tijden, want HILDEGARD en PARACELsus kenden reeds eeuwen geleden ten deele de werking dezer artsenij. Maar ook na HAHNEMANN hebben bijv. TRINKS, ALLEN, CLARKE en OEHME het middel beproefd. Of deze proefnemingen wetenschappelijk zijn? Ook zonder ons overigens zeer te roemen nieuwerwetsch samenstel van instrumenten, ook zonder inspuitingen, dierproeven enz.? Wie moet dat uitmaken? Zal wel ons aller huidige arbeid nog wel eens door latere, *dan* wetenschappelijke geslachten als wetenschappelijk worden beschouwd? En toch zullen die geslachten van onzen tijd hebben kunnen leeren. De vraag is toch maar, of iets ook uit de hier bedoelde artsenijmiddelproeven voor ons te *leeren* valt! Volgens uw ondervinding aan het ziekbed misschien anders dan volgens de mijne. Daarover twisten wij niet.

Typhoïden behandelde ik nog nooit met dit middel. In 18 jaren verloor ik drie lijdens aan buiktyphus en gevoel dus tot heden geen behoefte aan het voorschrijven van Rhus toxicodendron. Wel kan ik mededeelen, dat sommige homoeopathische collegae dit middel bij een typhoïd geven, wanneer groote onrust intreedt met oogenschijnlijke verbetering door beweging en verergering door gedwongen rust. Ook verklaren homoeopathische collegae, dat het bij typhoïden helpt bij pijnen in de ledematen, die eveneens minder worden door beweging en koelheid en erger door rust en warmte, volgens den *aard* van het middel *zelf*, wanneer dit in sterkere giften op *gezonden* beproefd wordt. Ik zelf geef meestal, sinds jaren, het nieuwere aan HAHNEMANN